

Meningskamp om dette Spørgsmaal her i Tinget, og det endte med, at Socialdemokraternes Forslag ikke kunde blive gennemført, det blev bekæmpet af den daværende Minister Høgsbro, og en hel Række af Reformpartiets Medlemmer stod op og talte imod det. Saa lykkedes det alligevel i Fjor at faa dette Forslag gennemført, idet der blev nedsat en Kommission til at undersøge Sagen. Det tjener til Ære for den daværende Minister for offentlige Arbejder, det ærede Medlem fra Nørresundby, at han gik til at nedsætte denne Kommission. Kommissionen afgav — jeg kan sige i Modsætning til saa mange andre Kommissioner — meget hurtigt sin Betænkning. I Løbet af faa Maaneder var den færdig med sit Arbejde og afgav en Betænkning, som blev indsendt til Ministeriet, og som har været omdelt her blandt Rigsdagens Medlemmer.

Det er en meget interessant Betænkning. Det oplyses i den, at Statsbanerne i de kommende Aar ville have Brug for omtrent 40 Lokomotiver hvert Aar, og at de mange Privatbaner her i Landet ville have Brug for omtrent 30 Lokomotiver aarlig. Det vil med andre Ord sige, at man i de kommende Aar kan vente, at der her i Danmark skal bygges 70 Lokomotiver hvert Aar, og sætter man Gennemsnitsprisen paa disse Lokomotiver til 50,000 Kr., vil det med andre Ord sige, at det drejer sig om et Beløb paa 3½ Mill. Kr. aarlig, og det er et Arbejde, som hidtil saa godt som udelukkende har været sendt til Udlandet, og som ikke er kommet de danske Arbejdere og den danske Industri til gode. Det oplyses i den afgivne Betænkning, at man regner 13 Mand Aaret rundt til at bygge et Lokomotiv, 7 Smede, 4 Arbejdsmænd og 1 Lærling, hvortil maa føjes Kontorfolk og Arbejdsledere. For 70 Lokomotiver bliver det en Arbejdsstyrke af over 900 Mand. Jeg synes derfor, at vi alle bør bestræbe os for at faa dette Arbejde udført herhjemme.

Nu siger den ærede Ordfører, at det er et nyt Princip, vi her komme ind paa, at Statsbanernes Værksteder skulle bygge Lokomotiver. Men det er det slet ikke. Staten har i Forvejen en hel Række Værksteder, hvor den tilvirker det Materiel, den har Brug for. Jeg skal nævne Orlogsværftet, hvor man bygger Krigsskibe, Maskiner, der ere langt større og mere udviklede end dem, der her er Tale om, Fyrskibe og Vagerskibe, og hvor man tager de store Jernbanefærger til Reparation. Vi maa ogsaa huske paa, at Statsbanerne

med stor Bekostning have indrettet nye, store moderne Værksteder — paa en ny Plads, hvor man netop udfører alt det Arbejde, der her er Tale om, hvor man bygger Godstogslokomotiver. Der er vist ikke den Del af et Lokomotiv, der ikke nu tilvirkes der, naar maaske lige undtages Støbegodset, der hentes fra Udlandet. Det er altsaa Arbejde, som Statsbanernes Værksteder i Forvejen ere fortrolige med. Den ærede Ordfører siger, at det bliver alt for dyrt. Men det ved han egentlig ikke. Der er ganske vist her forlangt 140,000 Kr., altsaa 70,000 Kr. til hvert Lokomotiv, medens det oplyses, at man i Udlandet kan købe Lokomotiver for 45—46,000 Kr. Det ser altsaa ud til, at det bliver dyrere at bygge dem herhjemme. Men det vide vi dog ikke noget sikkert om. Dette er kun et Forsøg. Ministeren har i Finansudvalget udtalt, at naar han forlangte denne Sum, var det for at være paa den sikre Side. Det kan naturligvis godt være, at de første Lokomotiver ved et saadant Forsøg blive dyrere end de følgende. Men afvises dette Forsøg, er der ikke andet for, end at vi ogsaa fremtidig maa sende alt dette Arbejde til Udlandet, for 3½ Mill. Kr. aarlig, en Sum, som over 900 Familier kunne leve af. Arbejdslønnen alene er 1,113,000 Kr.

Jeg vil derfor paa det bedste anbefale denne Bevilling, der er stillet af et Mindretal i Finansudvalget, de 6 radikale og socialdemokratiske Medlemmer, medens Delegationspartierne sammen med Højre ere imod den. Det forbavser mig navnlig, at de 3 Højremænd i Finansudvalget gaa imod, thi er der nogen, der ellers gerne vil give sig Udseende af at tale det danske Arbejdes Sag her paa Rigsdagen, er det Højre, der altid fortæller, at det særlig kæmper for dansk Arbejde og dansk Industri. Men jeg antager, at Højres Medlemmer i Finansudvalget ville tage Ordet, og vi faa saa deres Grunde at høre. Jeg vil haabe, at vort Forslag kan gennemføres, thi det vil faa stor Betydning for de danske Arbejdere, om vi fremtidig kunne forsyne os med vore Lokomotiver, dels paa Statsbanernes Værksteder og dels paa private Værksteder.

Den ærede Ordfører sagde, at man havde tidligere forsøgt paa at bygge Lokomotiver her i Landet, men man havde ikke kunnet konkurrere med Udlandet. Jeg tror, det ikke er rigtigt. Der løber paa danske Privatbaner 16—18 Lokomotiver, der ere byggede dels paa den tidligere Fabrik i Maribo: Vulkan og dels i Køben-